

Patent dodatkowy
do patentu nr _____

Zgłoszono: 02.11.1970 (P. 144201)

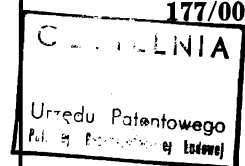
Pierwszeństwo: 03.11.1969 dla zastrz. 1
Stany
Zjednoczone
Ameryki

Zgłoszenie ogłoszono: 10.04.1973

Opis patentowy opublikowano: 20.03.1976

MKP C07c 61/32
61/06

Int. Cl.² C07C
177/00

Twórcy wynalazku: Frank Harris Lincoln, Jr., John Edward Pike

Uprawniony z patentu: The Upjohn Company, Kalamazoo (Stany Zjed-
noczone Ameryki)

Sposób wytwarzania pochodnych prostaglandyny

1

Przedmiotem wynalazku jest nowy sposób wytwarzania organicznych związków chemicznych oraz nowych produktów pośrednich stosowanych w tym sposobie. Obejmuje on sililowanie odpowiedniej prostaglandyny E, redukcję pochodnej sililowej prostaglandyny E do pochodnej sililowej prostaglandyny F, a następnie usunięcie grupy sililowej przez hydrolizę.

Sposobem według wynalazku kwasy i estry prostaglandyny F wytwarza się z lepszą wydajnością z punktu widzenia ilości występującego zazwyczaj produktu ubocznego, tj. kwasu lub estru prostaglandyny Fβ. W szczególności wynalazek dotyczy nowego sposobu wytwarzania optycznie czynnych związków o ogólnym wzorze 1, w którym X oznacza grupę —CH₂CH₂— lub trans —CH=CH—, a zarówno Y jak i Z oznaczają grupę —CH₂CH₂— albo X oznacza grupę trans —CH=CH—, Y oznacza grupę cis —CH=CH—, a Z oznacza grupę —CH₂CH₂— lub cis —CH=CH—, R₄ oznacza atom wodoru lub grupę alkilową o 1 do 4 atomach węgla, tj. grupę metylową, etylową, propylową, izopropylową, butylową, izobutylową, s-butylową i t-butylową, oraz związków racemicznych o tym samym wzorze ogólnym i wzorze będącym jego lustrzanym odbiciem.

We wzorze 1, linia przerywana wskazuje na przyłączenie podstawników do pierścienia cyklopentanu w konfiguracji alfa, tj. poniżej płaszczyzny tego pierścienia. Gruba linia wskazuje na przyłączenie

2

podstawników do pierścienia cyklopentanu w konfiguracji beta, tj. powyżej płaszczyzny tego pierścienia. Stanowiąca łańcuch boczny grupa hydroksylowa znajduje się w konfiguracji S.

5 Jeśli R₄ we wzorze 1 oznacza atom wodoru to wzór ten określa 4 znane, optycznie czynne prostaglandyny F (PGF). O ile X, Y i Z oznaczają grupę —CH₂CH₂— związek o wzorze 1 określa dwuhydro-PGF_{1α}. Jeśli X oznacza grupę trans —CH=CH— oraz Y i Z oznaczają grupę —CH₂CH₂— wzór określa PGF_{1α}. O ile X oznacza grupę trans —CH=CH— oraz Y i Z oznaczają grupę —CH₂CH₂— to wzór określa PGF_{1α}. Gdy X oznacza grupę trans —CH=CH—, oznacza grupę cis —CH=CH— i Z oznacza grupę —CH₂CH₂— to wzór 1 określa PGF_{2α}. Jeśli X oznacza grupę trans —CH=CH— oraz Z i Y oznaczają grupę cis —CH=CH— to tak określony związek jest znany jako PGF_{3α}.

10 Można zauważyć, że każda z cząsteczek tych czterech prostaglandyn F posiada kilka centrów asymetrii. Jak to zaznaczono, gdy R₄ oznacza atom wodoru, wzór 1 określa szczególną, optycznie czynną odmianę prostaglandyn F, uzyskiwanych z tkanek pewnych ssaków, np. owczych gruczołów pęcherzykowych, świńskiego płuca lub z ludzkiej plazmy nasiennej albo przez redukcję grupy karbonylowej i/lub wiązania podwójnego otrzymanych w ten sposób prostaglandyn (patrz na przykład Bergstrom i in. Pharmacol. Rev. 20, 1 (1968) i cytowane tam odnośniki).

Związki będące lustrzanym odbiciem związku o wzorze 1 oznaczają enancjomery tych samych czterech prostaglandyn F. Mieszaniny racemiczne tych czterech prostaglandyn F zawierają równą ilość cząsteczek obu enancjomerów; związki racemiczne opisuje zatem dokładnie wzór 1 wraz z jego lustrzanym odbiciem. Dla wygody przyjęto, że terminy dwuhydro-PGF₁α, PGF₁α, PGF₂α i PGF₃α oznaczają w dalszym opisie optycznie czynne odmiany prostaglandyny F o tej samej konfiguracji absolutnej co PGF₁α otrzymywana z tkanek ssaków. W odniesieniu do mieszaniny racemicznej jednej z tych prostaglandyn F, przed nazwą prostaglandyny używane będzie określenie „racemiczna”, a zatem będą to racemiczna dwuhydro-PGF₁α, racemiczna PGF₁α, racemiczna PGF₂α i racemiczna PGF₃α.

Jeśli R₄ we wzorze 1 lub we wzorze 1 w połączeniu z jego lustrzanym odbiciem oznacza grupę alkilową o 1 do 4 atomach węgla, wzór określa estry alkilowe tych czterech optycznie czynnych prostaglandyn F i tych czterech racemicznych prostaglandyn F.

Przykładami grup alkilowych o 1 do 4 atomach węgla są grupy: metylowa, etylowa, propylowa, izopropylowa, butylowa, izobutylowa, s-butylowa i t-butylowa.

Jak to powyżej wspomniano, znane są w chemii optycznie czynne dwuhydro-PGF₁α, PGF₁α, PGF₂α i PGF₃α o konfiguracji absolutnej przedstawionej ogólnym wzorem 1. Znane są również odmiany racemiczne PGF₁α i PGF₂α [patrz np. Just i in., J. Am. Chem. Soc. 91, 5364 (1969), Corey i in., J. Am. Chem. Soc. 90, 3245 (1968) i Schneider, Chemical Communications (Wielka Brytania), 304 (1969)].

Racemiczną dwuhydro-PGF₁α otrzymuje się łatwo przez katalityczne uwodornienie racemicznej PGF₁α lub racemicznej PGF₂α, np. w obecności węgla drzewnego zawierającego 5% palladu jako katalizatora w roztworze octanu etylu w temperaturze 25°C i w obecności wodoru pod ciśnieniem 1 atmosfery. Racemiczną PGF₃α otrzymuje się łatwo przez redukcję estru metylowego racemicznej PGF₃ borowodorkiem sodu lub nowym sposobem według wynalazku poprzedzającym hydrolizę.

Ester metylowy racemiczny PGF₃ również znany jest w chemii [patrz Axen i in., Chemical Communication 602 (1970)].

Znane są także estry alkilowe tych optycznie czynnych i racemicznych prostaglandyn F, bądź otrzymuje się je znanymi w chemii metodami, na przykład w reakcji kwasu odpowiadającego prostaglandynie F o wzorze 1 (R₄ oznacza atom wodoru) z właściwym dwuazowęglowodorem lub w reakcji soli srebrowej tego kwasu z odpowiednim jodkiem alkilu.

Różne optycznie czynne i racemiczne prostaglandyny F oraz ich estry alkilowe objęte ogólnym wzorem 1 jak i tym wzorem w połączeniu z jego lustrzanym odbiciem, znajdują zastosowanie w farmacji; w szczególności odnosi się to do PGF₂α, (patrz np. Bergstrom i in., ibidem oraz cytowane tam odnośniki; Wiqvist i in., The Lancet, 889 (1970) i Karim i in., J. Obstet. Gynaec. Brit. Cwlth., 76, 769 (1969)). Inne, powyżej wspomniane optycznie

czynne i racemiczne prostaglandyny F oraz różne estry alkilowe są użyteczne do tych samych celów, [patrz np. Ramwell i in. Nature, 221, 1251 (1969)]. Wiadomo, że optycznie czynne i racemiczne prostaglandyny F, jak i ich estry alkilowe, objęte ogólnym wzorem 1 oraz wzorem tym w połączeniu z jego lustrzanym odbiciem otrzymuje się przez redukcję grupy karbonylowej w odpowiedniej optycznie czynnej lub racemicznej prostaglandynie E o ogólnym wzorze 2 (lub o tym wzorze w połączeniu z jego lustrzanym odbiciem), w którym X, Y, Z i R₄ mają wyżej podane znaczenie dla wzoru S. Te optycznie czynne i racemiczne reagenty znane są lub otrzymuje się je znanymi w chemii metodami. Jak widać wzór 2 różni się od wzoru 1, tym, że w pozycji 9 pierścienia posiada grupę karbonylową zamiast grupy alfa-hydroksylowej.

Do tego rodzaju redukcji stosuje się dowolny, znany czynnik redukujący grupę karbonylową, który nie redukuje grupy estrowej lub kwasowej a redukuje wiązanie podwójne węgiel—węgiel o ile jest ono niepożądane. Przykładem takich czynników są: borowodorki metali, zwłaszcza sodu, potasu i cynku, wodorek (trój-t-butoksylo) litowoglinowy, trójalkoksyłowe borowodorki metali, np. trójmetoksyborowodorek sodu, borowodorek litu, wodorek dwuizobutyloglinu oraz w przypadku redukcji wiązania podwójnego węgiel—węgiel a zwłaszcza cis, bez trudności stosuje się borowodory, np. dwuizobutyloborowodór.

Jedyny poważny problem przy wytwarzaniu prostaglandyn F o ogólnym wzorze 1 (grupa α-hydroksylowa w pozycji 9) tymi znanymi metodami stanowi jednoczesne powstawanie odpowiednich izomerycznych prostaglandyn Fβ (grupa β-hydroksylowa w pozycji 9), przy czym zazwyczaj izomer F jest produktem dominującym. Na przykład, w wyniku redukcji optycznie czynnej PGE₁ o konfiguracji naturalnej przy użyciu borowodorku sodu otrzymuje się 35 części PGF₁α i 65 części PGF₁β.

Podobnie, przez redukcję optycznie czynnej PGE₂ o konfiguracji naturalnej przy użyciu borowodorku sodu otrzymuje się 42 części PGF₂α i 58 części PGF₂β. Analogicznie, w wyniku redukcji racemicznej PGE₂ uzyskuje się 45 części racemicznej PGF₂α i 55 części PGF₂β, (patrz Schneider, ibidem). Wymienione produkty uboczne typu PGFβ mają odmienne własności farmakologiczne niż odpowiadające im związki PGFα. Dlatego też, mieszaninę izomerów alfa i beta nie zawsze można stosować zamiast czystych związków alfa i te dwa izomery trzeba rozdzielać w przypadku zastosowania związku PGFα.

Rozdzielanie przeprowadza się łatwo, niemniej jednak gdy pożądanym jest związek PGFα, to izomer PGFβ traktuje się jako niepożądany, odpadowy produkt uboczny. W przypadku zastosowania jako zredukowanego substratu niższego estru alkilowego PGE, np. estru metylowego PGE₂ zamiast kwasu PGE, obserwuje się zazwyczaj nieznaczne zwiększenie stosunku ilości PGFα do PGFβ. Jeśli korzystne jest zastosowanie tego ostatniego esteru PGF hydrolyzuje wówczas do kwasu PGF. Występowanie estrów PGFβ w dużych ilościach stanowi jednak wciąż jeszcze poważny problem produkcyjny i eko-

nomiczny, w wypadku zapotrzebowania na kwas lub ester typu PGF α .

Obecnie stwierdzono, że istnieje nowy, bardzo użyteczny i ekonomiczny sposób wytwarzania związków PGF α o ogólnym wzorze 1 z odpowiednich związków PGE. Zgodnie z tym sposobem proces prowadzi się trójstopniowo: redukcja grupy karbonylowej pierścienia związku o ogólnym wzorze 3, w którym X, Y i Z mają wyżej podane znaczenie dla wzoru 1, A oznacza grupę alkilową o 1 do 4 atomach węgla, grupę fenyłową niepodstawioną lub podstawioną 1 lub 2 atomami fluoru, chloru lub grupę alkilową o 1 do 4 atomach węgla albo grupę aryloalkilową o 7 do 12 atomach węgla i R₁ oznacza atom wodoru lub grupę —Si—(A); jeśli R₄ we wzorze 1 produktu ma oznaczać atom wodoru albo grupę alkilową o 1 do 4 atomach węgla jeśli R₄ ma oznaczać tę grupę alkilową w produkcie; hydroliza uzyskanego produktu redukcji; wydzielenie 9 α -hydroksy kwasu lub estru z mieszaniny reakcyjnej po hydrolizie. Optycznie czynne i racemiczne reagenty o wzorze 3 otrzymuje się przez silylację odpowiedniej prostaglandyny E o wzorze 2.

W wyniku redukcji otrzymuje się również produkt pośredni o ogólnym wzorze 4, w którym X, Y, Z, A i R₁ mają wyżej podane znaczenie. Produkt stanowi zazwyczaj mieszaninę izomerów alfa i beta i wówczas głównym składnikiem jest izomer alfa. Jednak w pewnych przypadkach, produkt pośredni o wzorze 4 jest całkowicie izomerem alfa.

Dla jasności, sposób według wynalazku dotyczący wytwarzania kwasu i estrów alkilowych o ogólnym wzorze 1 będzie omówiony osobno.

Na schemacie 1 przedstawiono nowy sposób według wynalazku prowadzący do wytworzenia związków o ogólnym wzorze 1, w którym R₄ oznacza atom wodoru, tj. kwasów typu PGF α . Na schemacie 2 przedstawiono nowy sposób według wynalazku, prowadzący do wytworzenia związków o ogólnym wzorze 1, w którym R₄ oznacza grupę alkilową o 1 do 4 atomach węgla, tj. estrów alkilowych typu PGF α . Na schematach 1 i 2, symbole X, Y, Z i A mają wyżej podane znaczenie.

Symbol A w grupie —Si—(A), oznacza tę samą lub różne grupy. Na przykład —Si—(A), może oznaczać grupę trójmetylosilylową, dwumetylofenylosilylową lub metylofenylobenzoylosilylową. Na schemacie 1, R₄ oznacza atom wodoru lub grupę —Si—(A), w której —A ma wyżej podane znaczenie. Na schemacie 2, R₄ oznacza grupę alkilową o 1 do 4 atomach węgla.

Zgodnie ze schematami 1 i 2, kwas typu PGE o ogólnym wzorze 5 i ester typu PGE o ogólnym wzorze 9 przeprowadza się znanymi w chemii metodami w pochodne silylowe o ogólnych wzorach odpowiednio 6 i 10. (Patrz na przykład Pierce, *Silylation of Organic Compounds*, Pierce Chemical Co., Rockford, III, 1968.) Stosując zgodnie ze znanymi metodami wystarczająco silny czynnik silylujący, obie grupy hydroksylowe w reagentach typu PGE o ogólnym wzorze 6 lub 9, przeprowadza się w grupy —O—Si—(A).

Czynniki silylujące są znane i otrzymuje się je znanymi w chemii metodami. (Patrz na przykład

Post, *Silicones and Others Organic Silicon Compounds*, Reinhold Publishing Corp., New York, N.Y. 1949). O ile reagentem jest kwas typu PGE o ogólnym wzorze 5, zastosowanie nadmiaru czynnika silylującego i dłuższego czasu reakcji prowadzi również do przekształcenia grupy —COOH w grupę —COO—Si—(A). Zgodnie ze sposobem według wynalazku, estryfikacja grupy COOH w kwasie typu PGE o wzorze 5 do grupy —COO—Si—(A), nie ma istotnego znaczenia.

Zgodnie ze schematami 1 i 2, produkty przejściowe typu dwu- lub trójmetylowych pochodnych PGE o ogólnym wzorze 6 i dwusilylowych pochodnych o ogólnym wzorze 10 redukuje się do odpowiednich produktów przejściowych typu pochodnych silylowych PGF o ogólnym wzorze odpowiednio 7 i 11. Tego rodzaju redukcję grupy karbonylowej w pierścieniu przeprowadza się znanymi w chemii metodami dla redukcji tej grupy w znanych związkach typu PGE. (Patrz na przykład Bergstrom i in. *Archiv Kemi*, 19, 583, 1963 i *Acta Chem. Scand.* 16, 969, 1962 oraz patent angielski nr 1 097 533). Użytecznymi czynnikami redukującymi są wspomniane już czynniki znajdujące zastosowanie do redukcji PGE₁ i PGE₂, na przykład redukujące bezpośrednio do mieszaniny PGF α i PGF β . Najkorzystniejsze do tego celu jest zastosowanie borowodorków metali, a zwłaszcza borowodorków sodu, potasu i cynku.

Zgodnie ze schematami 1 i 2, produkty pośrednie typu dwu- lub trójmetylowych pochodnych PGF o ogólnym wzorze 7 i dwusilylowych pochodnych PGF o ogólnym wzorze 11, hydrolizuje się do odpowiednich kwasów typu PGF i estrów typu PGF o ogólnych wzorach odpowiednio 8 i 12. Takie reakcje hydrolizy przeprowadza się znanymi metodami otrzymywania alkoholi i kwasów karboksylowych odpowiednio z eterów silylowych i estrów silylowych. (Patrz na przykład Pierce, *ibidem*, zwłaszcza str. 447).

Właściwe środowisko reakcji stanowi mieszanina wody z wystarczającą do uzyskania homogenicznej mieszaniny reakcyjnej ilością mieszającego się z wodą rozcieńczalnika organicznego. Hydrolizę przyspiesza się dodając w katalitycznej ilości kwas organiczny lub nieorganiczny. Czas trwania hydrolizy określa w pewnej mierze temperatura reakcji. W temperaturze 25°C i w mieszaninie wody z metanolem reakcja przebiega zazwyczaj w ciągu kilku godzin. W temperaturze 0°C hydroliza trwa na ogół kilka dni.

Zgodnie ze schematami 1 i 2, każdy z kwasów typu PGF o ogólnym wzorze 8 i estrów typu PGF o ogólnym wzorze 12 stanowi zazwyczaj mieszaninę izomerów 9 α i 9 β . Jak powyżej wspomniano, mieszaniny kwasów lub estrów typu PGF α i PGF β otrzymuje się również na drodze bezpośredniej redukcji grupy karbonylowej odpowiednich kwasów lub estrów typu PGE.

Zupełnie nieoczekiwanie, mieszaniny związków o ogólnych wzorach 8 i 12, wytwarzane sposobami przedstawionymi odpowiednio na schematach 1 i 2, zawierają dużą ilość pożądanego izomeru alfa i małą ilość mniej potrzebnego izomeru beta, w przeciwieństwie do przypadku bezpośredniej redukcji

kwasu typu PGE do kwasu typu PGF znanymi metodami. Z tego względu, nowe sposoby będące przedmiotem wynalazku oznaczają znaczny postęp w tej dziedzinie.

W razie potrzeby, pożądaną kwasu typu PGF α lub ester typu PGF α oddziela się znanymi metodami od kwasu typu PGF β lub estru typu PGF β , w mieszaninach związków o ogólnym wzorze 8 i 12. Do rozdzielania izomerów korzystne zastosowanie znajdują znane metody rozdzielania kwasów lub estrów typu PGF α i PGF β , uzyskiwanych przez bezpośrednią redukcję grupy karbonylowej odpowiedniego estru lub kwasu typu PGE. (Patrz na przykład Schneider, *ibidem*; Bergstrom i in., *Arkiv Kemi*, 19, 563, 1963 i *Acta Chem. Scand.*, 16, 569, 1962; patent angielski nr 1 097 533; Granstrom i in., *J. Biol. Chem.* 240, 457, 1965 i Green i in., *J. Lipid Research*, 5 117, 1964).

Sposób według wynalazku objaśniają następujące przykłady:

Przykład I. Roztwór 0,50 g PGE $_2$ w 10 ml dwuchlorometanu miesza się z nadmiarem dwuazometanu w roztworze eterowym. Reakcję prowadzi się w ciągu 10 minut w temperaturze 25°C i mieszaninę reakcyjną odparowuje się do sucha w pozostałość, ester metylowy, rozpuszcza się w 25 ml bezwodnego tetrahydrofuranu. Chroniąc od wilgoci, dodaje się 5 ml heksametylodwusilazanu i 1 ml trójmetylochlorosilanu i uzyskaną mętną, białą mieszaninę utrzymuje się w temperaturze 25°C w ciągu 16 godzin.

Mieszaninę odparowuje się następnie w temperaturze 50°C pod zmniejszonym ciśnieniem i jako pozostałość otrzymuje się osad i olej. Do tej mieszaniny dodaje się dwukrotnie po 25 ml benzenu i odparowuje pod zmniejszonym ciśnieniem. Pozostałość rozpuszcza się w 135 ml metanolu i roztwór chłodzi się do temperatury 0°C. Chroniąc od wilgoci oraz utrzymując temperaturę 0°C, w ciągu 2 minut dodaje się roztwór 0,50 g borowodoru sodu w 25 ml metanolu o temperaturze -5°C. Uzyskaną mieszaninę miesza się w ciągu 10 minut w temperaturze 0°C, dodaje się 2 ml acetonu i ponownie miesza w ciągu 10 minut.

Następnie dodaje się 0,8 ml kwasu octowego i mieszaninę odparowuje pod zmniejszonym ciśnieniem do objętości 10 ml. Mieszaninę rozcieńcza się 25 ml nasyconego, wodnego roztworu chlorku sodu i trzykrotnie ekstrahuje octanem etylu. Połączone ekstrakty octanu etylu suszy się i odparowuje. Pozostałość rozpuszcza się w 25 ml metanolu i rozcieńcza 10 ml wody. Mieszaninę podgrzewa się następnie do temperatury 25°C w ciągu 16 godzin i zatęża pod zmniejszonym ciśnieniem w celu usunięcia metanolu.

Uzyskaną pozostałość ponownie trzykrotnie ekstrahuje się octanem etylu. Połączone ekstrakty suszy się i odparowuje, a pozostałość rozdziela chromatograficznie na 50 g żelu krzemionkowego (Merck Darmstadt) eluując kolejno 250 ml 50% roztworu octanu etylu w Skellysolve B (mieszanina izomerycznych heksanów), 250 ml 75% roztworu octanu etylu w Skellysolve B, 750 ml octanu etylu i 250 ml octanu etylu zawierającego 10% metanolu. Po odparowaniu eluatów octanu etylu otrzymuje się

0,375 g estru metylowego PGF α . W wyniku odparowania eluatów octanu etylu — metanol otrzymuje się mieszaninę estrów metylowych PGF α i PGF β , zawierającą 20% wagowych estru metylowego PGF α .

Przykład II. Roztwór 16,0 g PGE $_2$ w 150 ml dwuchlorometanu miesza się z nadmiarem dwuazometanu w roztworze eterowym.

Reakcję prowadzi się w ciągu 10 minut w temperaturze 25°C i do żółtego roztworu dodaje się kilka kropli kwasu octowego w celu rozłożenia nadmiernej ilości dwuazometanu. Uzyskany roztwór odparowuje się pod zmniejszonym ciśnieniem i pozostający ester metylowy rozpuszcza w 300 ml bezwodnego tetrahydrofuranu. Chroniąc od wilgoci, wprowadza się 50 ml heksametylodwusilazanu i 10 ml trójmetylochlorosilanu oraz uzyskaną mieszaninę miesza się powoli w ciągu 20 godzin w temperaturze 25°C.

Mętną, białą mieszaninę odparowuje się następnie w temperaturze 50°C pod zmniejszonym ciśnieniem aż do uzyskania konsystencji syropu. Do tego syropu dodaje się dwukrotnie 200 ml bezwodnego benzenu i za każdym razem mieszaninę odparowuje się pod zmniejszonym ciśnieniem. Pozostałość rozpuszcza się następnie w 2500 ml metanolu, schłodzonego uprzednio do temperatury 5°C. Uzyskany roztwór chłodzi się do temperatury 0°C, miesza i dodaje się do niego roztwór 46 g borowodoru sodu w 2500 ml metanolu, ochłodzonego do temperatury -10°C. Roztwór ten wprowadza się porcjami w ciągu 10 minut z taką szybkością aby temperatura mieszaniny reakcyjnej wzrosła do 10°C.

Całą mieszaninę miesza się jeszcze w ciągu 10 minut w temperaturze 10°C. Następnie, dodaje się 50 ml acetonu i miesza w ciągu następnych 10 minut. Dodaje się 75 ml kwasu octowego i mieszaninę zatęża się pod zmniejszonym ciśnieniem w temperaturze 40 do 50°C do objętości 1000 ml. Wprowadza się 200 ml wody i mieszaninę miesza się w ciągu 3 godzin w temperaturze 25°C, a następnie odparowuje pod zmniejszonym ciśnieniem w celu usunięcia metanolu. Uzyskaną pozostałość czterokrotnie ekstrahuje się octanem etylu.

Połączone ekstrakty przemycza się wodnym, nasyconym roztworem chlorku sodu, suszy nad bezwodnym siarczanem magnezu i odparowuje pod zmniejszonym ciśnieniem. Pozostałość rozpuszcza się w małej ilości benzenu i roztwór rozdziela chromatograficznie na 1 kg żelu krzemionkowego, nasyconego 50% roztworem octanu etylu w Skellysolve B. Eluuje się kolejno: A) 5 l 50% roztworu octanu etylu w Skellysolve B; B) 5 l 75% roztworu octanu etylu w Skellysolve B; C) 2 l octanu etylu; D) 1 l octanu etylu; E) 1 l octanu etylu; F) 10 l octanu etylu; G) 1 l octanu etylu; H) 1 l 10% roztworu metanolu w octanie etylu i 4 l 10% roztworu metanolu w octanie etylu. Eluaty zbiera się i odparowuje pod zmniejszonym ciśnieniem. Po odparowaniu eluatu F otrzymuje się 9,67 g estru metylowego PGF α .

Pozostałość z eluatu E oraz łączną pozostałość eluatów D i G osobno rozdziela się chromatograficznie opisanym sposobem z zastosowaniem proporcjonalnie mniejszych ilości żelu krzemionkowe-

go i rozpuszczalników. W ten sposób otrzymuje się dodatkowo 1,73 g estru metylowego PGF₂.

Powtarzając sposób postępowania podany w przykładach I i II, lecz z zastosowaniem estru metylowego dwuhydro-PGE₁, estru metylowego PGE₁ i estru metylowego PGE₂ zamiast estru metylowego PGE₂, otrzymuje się mieszaniny estrów metylowych PGF, zawierające w głównej mierze, odpowiednio ester metylowy dwuhydro-PGF_{1α}, ester metylowy PGF_{1α} i ester metylowy PGF_{3α}. Estrы PGF_α wydziela się z mieszaniny produktów redukcji sposobami opisanymi w przykładach I i II.

Również, powtarzając sposoby postępowania podane w przykładach I i II, lecz z zastosowaniem estru metylowego racemicznej dwuhydro-PGE₁, estru metylowego racemicznej PGE₁, estru metylowego racemicznej PGE₂ i estru metylowego racemicznej PGE₃ zamiast estru metylowego PGE₂, otrzymuje się mieszaniny estrów metylowych racemicznej PGF zawierające w głównej mierze, odpowiednio ester metylowy dwuhydro-PGF_{1α}, ester metylowy racemicznej PGF_{1α}, ester metylowy racemicznej PGF_{2α} i ester metylowy racemicznej PGF_{3α}. Estrы PGF wydziela się z mieszaniny produktów redukcji według przykładów I i II.

Powtarzając sposoby postępowania podane w przykładach I i II, każdy z estrów etylowych, propylowych, butylowych, izobutylowych, s-butylowych i t-butylowych, dwuhydro-PGE₁, racemicznej dwuhydro-PGE₁, PGE₁, racemicznej PGE₁, PGE₂, racemicznej PGE₂, PGE₃ i racemicznej PGE₃ przeprowadza się w odpowiednie mieszaniny estrów PGF, zawierające w głównej mierze ester PGF_α. Każdy z tych estrów PGF_α wydziela się z mieszaniny produktów redukcji jak w przykładach I i II.

Powtarzając sposoby postępowania podane w przykładach I i II, lecz wytwarzając estrы dwu(trójfenylosililowe i dwu(trójbzenzylosililowe) estrów metylowych, etylowych, propylowych, izopropylowych, butylowych, izobutylowych, s-butylowych i t-butylowych dwuhydro-PGE₁, racemicznej dwuhydro-PGE₁, PGE₁, racemicznej PGE₁, PGE₂, racemicznej PGE₂, PGE₃ i racemicznej PGE₃, otrzymuje się mieszaniny estrów PGF, zawierające w głównej mierze estrы PGF_α. Każdy z tych estrów PGF_α wydziela się z mieszaniny produktów reakcji jak w przykładach I i II.

Powtarzając sposób postępowania podany w przykładach I i II lecz z zastosowaniem borowodoru potasu, borowodoru cynku, wodoru trójt-butoksylitowoglinowego, trójmetyksyborowodoru sodu, borowodoru litu i wodoru dwuizobutylglinu zamiast borowodoru sodu, otrzymuje się mieszaniny estrów metylowych PGF₂ zawierające w głównej mierze ester metylowy PGF_α, który wydziela się z mieszaniny produktów redukcji jak w przykładach I i II.

Przykład III. Do zabezpieczonego przed wilgocią i utrzymanego w atmosferze azotu roztworu 0,400 g PGE₂ w 40 ml tetrahydrofuranu dodaje się w temperaturze 25°C 8 ml heksametylodwusilazanu i 1,6 ml trójmetylochlorosilanu. Uzyskaną, mętną zawiesinę miesza się w atmosferze azotu w ciągu 16 godzin w temperaturze 25°C a potem odparowuje pod zmniejszonym ciśnieniem. Pozostałość

dwukrotnie rozpuszcza się w toluenie i za każdym razem odparowuje w temperaturze 50°C pod zmniejszonym ciśnieniem. Pozostałość rozpuszcza się w 105 ml metanolu, chroni od wilgoci i do tego roztworu o temperaturze 0°C dodaje porcjami, w ciągu 1 minuty, roztwór 0,40 g borowodoru sodu w 20 ml metanolu o temperaturze 0°C. Uzyskaną mieszaninę utrzymuje się w tej temperaturze w ciągu 20 minut i dodaje 2 ml acetonu. Następnie wprowadza się 0,5 ml kwasu octowego i pod zmniejszonym ciśnieniem odparowuje metanol. Pozostałość miesza się z 5 ml wody, zakwasza 3n-kwasem solnym do pH2, nasycza chlorkiem sodu i czterokrotnie ekstrahuje octanem etylu.

Połączone ekstrakty przemycia się wodnym, nasyconym roztworem chlorku sodu, suszy i odparowuje. Pozostałość rozpuszcza się w 10 ml metanolu. Roztwór rozcieńcza się 3 ml wody i mieszaninę utrzymuje w temperaturze 5°C w ciągu 100 godzin. Mieszaninę odparowuje się następnie pod zmniejszonym ciśnieniem i wodną pozostałość nasycza chlorkiem sodu i ekstrahuje octanem etylu.

Po wysuszeniu i odparowaniu ekstraktu, otrzymuje się pozostałość, którą rozdziela się chromatograficznie na 50 g przemytego kwasem żelu krzemionkowego (Silicar CC4) i eluuje się kolejno 250 ml 50% roztworu octanu etylu w Skellysolve B, 250 ml 75% octanem etylu w Skellysolve B, 750 ml octanu etylu i 500 ml octanu etylu zawierającego 5% metanolu. Od momentu gdy czoło rozpuszczalnika osiągnie dno kolumny zbiera się frakcje po 50 ml. Frakcje 16 do 28 łączy się i po odparowaniu otrzymuje się 0,289 g PGF_{2α}. Po odparowaniu frakcji 29 otrzymuje się 0,013 g PGF_{2α} zawierającej śladowe ilości PGF_{2β}. Frakcje 30 do 34 łączy się i po odparowaniu otrzymuje się 0,059 g PGF_{2β} zawierającej 15% PGF_{2α}.

Przykład IV. Do roztworu 10,0 g PGE₂ w 200 ml bezwodnego tetrahydrofuranu dodaje się miesząc, w temperaturze 25°C 40 ml heksametylodwusilazanu i następnie 10 ml trójmetylochlorosilanu. Mieszaninę zabezpiecza się przed dostępem wilgoci i miesza powoli w temperaturze 25°C w ciągu 16 godzin.

Mieszaninę odparowuje się w temperaturze 50°C pod zmniejszonym ciśnieniem, aż do uzyskania konsystencji syropu. Syrop rozcieńcza się następnie dwukrotnie kilkoma objętościami benzenu i każdorazowo odparowuje w temperaturze 50°C pod zmniejszonym ciśnieniem. Uzyskaną pozostałość rozpuszcza się w 1600 ml metanolu, schłodzonego uprzednio do temperatury 5°C. Roztwór ten chłodzi się do temperatury -10°C i szybko wprowadza roztwór 28 g borowodoru sodu w 1600 ml metanolu, schłodzonego uprzednio do temperatury -10°C. Jednocześnie roztwór miesza się energicznie i chłodzi, tak aby utrzymać temperaturę mieszaniny reakcyjnej poniżej 5°C. Reakcję prowadzi się w atmosferze azotu. Uzyskaną mieszaninę miesza się jeszcze w ciągu 10 minut, a następnie dodaje 30 ml acetonu, ponownie miesza w ciągu 10 minut dodaje się 42 ml kwasu octowego.

Zobojętniony roztwór zateża się w temperaturze 50°C pod zmniejszonym ciśnieniem do objętości 700 ml i po dodaniu 130 ml wody, mieszaninę po-

zostawia się na okres 4 godzin w temperaturze 25°C. W celu usunięcia metanolu, mieszaninę za-
tęża się pod zmniejszonym ciśnieniem. Pozostałość
zakwasza się 2n kwasem solnym do pH 2,5 i cze-
terokrotnie ekstrahuje octanem etylu. Połączone eks-
trakty dwa razy przemywa się wodnym, nasyconym
roztworem chlorku sodu, suszy nad bezwodnym
siarczanem magnezu i odparowuje pod zmniejszo-
nym ciśnieniem.

Pozostałość rozpuszcza się w małej ilości dwu-
chlorometanu i roztwór rozdziela się chromatogra-
ficznie na 700 g przemytego kwasem żelu krze-
mionkowego (Silicar CC4), nasyconego 50% ro-
ztworem octanu etylu w Skellysolve B. Eluuje się
kolejno 3500 ml 50% roztworu octanu etylu w
Skellysolve B, 7000 ml 75% octanu etylu w Skelly-
solve B, 3500 ml octanu etylu i 3500 ml 5% ro-
ztworu metanolu w Skellysolve B oraz zbiera się
frakcje po 700 ml. Frakcje 8 do 15 łączy się i po
odparowaniu otrzymuje się 6,68 g PGF₂α. Po od-
parowaniu połączonych frakcji 21 do 25 otrzymuje
się krystaliczną pozostałość, z której po krystali-
zacji uzyskuje się 1,37 g PGF₂β. Ług macierzysty
z tej krystalizacji odparowuje się, a pozostałość
łączy z pozostałością po odparowaniu frakcji 16 do
20. Połączone pozostałości rozdziela się w ten sam
sposób z zastosowaniem proporcjonalnie mniejszych
ilości żelu krzemionkowego i rozpuszczalników i o-
trzymuje się dodatkowo 1,24 g PGF₃α.

Powtarzając sposób postępowania podany w przy-
kładach III i IV, lecz z zastosowaniem kwasu dwu-
hydro-PGE₁, kwasu PGE₁ i kwasu PGE₂ zamiast
kwasu PGE₂, otrzymuje się mieszaniny PGF za-
wierające w głównej mierze, odpowiednio dwuhy-
dro-PGF₁α, PGF₁α i PGF₂α, które wydziela się
z tych mieszanin jak w przykładach III i IV.

Również powtarzając sposób postępowania podany
w przykładach III, IV, lecz z zastosowaniem race-
micznej dwuhydro-PGE₁, racemicznej PGE₁, race-
micznej PGE₂ i racemicznej PGE₃ zamiast PGE₂,
otrzymuje się mieszaniny racemicznych PGF, za-
wierające w głównej mierze, odpowiednio race-
miczną dwuhydro-PGF₁α, racemiczną PGF₁α, race-
miczną PGF₂α i racemiczną PGF₃α. Każdy z tych
związków wydziela się z mieszaniny produktów
redukcji jak w przykładach III i IV.

Powtarzając sposób postępowania podany w przy-
kładach III i IV ale z wytworzeniem etero-estrów
trójfenylosililowych i trójbenzylosililowych dwuhy-
dro-PGE₁, racemicznej dwuhydro-PGE₁, PGE₁, race-

micznej PGE₁, PGE₂, racemicznej PGE₂, PGE₃ i ra-
cemicznej PGE₃, otrzymuje się mieszaniny PGF za-
wierające w głównej mierze odpowiednie PGF,
które wydziela się z mieszaniny produktów reduk-
cji jak w przykładach III i IV.

Powtarzając sposób postępowania podany w przy-
kładach III i IV, lecz z zastosowaniem borowodor-
ku potasu, bromowodoru cynku, wodoru trój-t-
-butoksy/litowoglinowego trójmetoksyborowodoru
sodu, borowodoru litu i wodoru dwuizobutylogli-
nu zamiast borowodoru sodu, otrzymuje się mie-
szaniny PGF₂ zawierające w głównej mierze PGF₂,
które wydziela się z mieszaniny produktów reduk-
cji jak w przykładach III i IV.

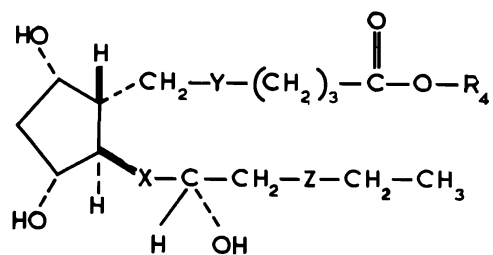
Zastrzeżenia patentowe

1. Sposób wytwarzania pochodnych prostaglandy-
ny o ogólnym wzorze 1 i jego lustrzanym odbiciu,
w którym X oznacza grupę -CH₂-CH₂ lub trans-
-CH=CH- a Y i Z oznaczają grupę -CH₂-CH₂ albo
X oznacza grupę trans-CH=CH-, Y oznacza grupę
cis -CH=CH- i Z oznacza grupę -CH₂-CH₂ lub cis
-CH=CH- oraz R₁ oznacza atom wodoru lub grupę
alkilową o 1 do 4 atomach węgla, **znamienny tym**,
że redukuje się grupę karbonylową w pierścieniu
optycznie czynnego związku lub racemicznego
związku o ogólnym wzorze 3 i jego lustrzanym od-
biciu, przy czym X, Y i Z mają wyżej podane zna-
czenie, A oznacza grupę alkilową o 1 do 4 atomach
węgla, grupę fenylową niepodstawioną lub podsta-
wioną 1 lub 2 atomami fluoru, chloru lub grupę
alkilową o 1 do 4 atomach węgla albo grupę ary-
loalkilową o 7 do 12 atomach węgla oraz R₁ oznacza
atom wodoru lub grupę -Si(A)₃, jeśli R₁ oznacza
atom wodoru albo R₁ oznacza grupę alkilową o 1
do 4 atomach węgla gdy R₁ ma oznaczać grupę al-
kilową, uzyskany produkt redukcji hydrolizuje się
i z mieszaniny poreakcyjnej wydziela się 9-hydro-
ksy kwas lub ester.

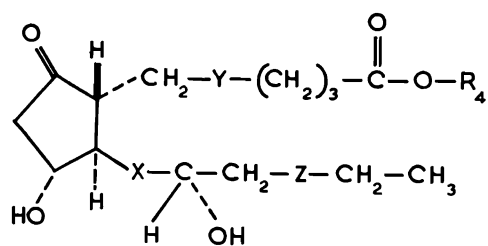
2. Sposób według zastrz. 1, **znamienny tym**, że
stosuje się związek w którym R₁ oznacza grupę
metylową.

3. Sposób według zastrz. 1-2, **znamienny tym**, że
stosuje się związek w którym A oznacza grupę me-
tylową.

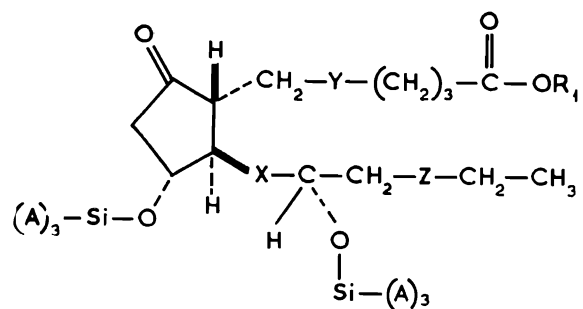
4. Sposób według zastrz. 1-3, **znamienny tym**, że
jako czynnik redukujący grupę karbonylową sto-
suje się borowodorek sodu, borowodorek potasu lub
borowodorek cynku.

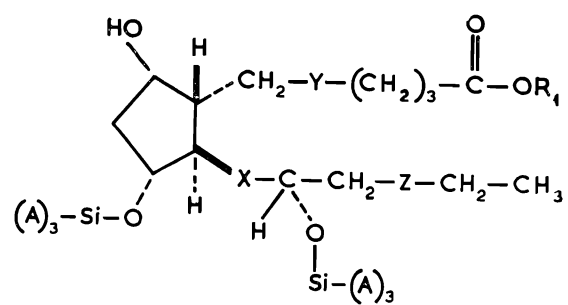
WZÓR 1

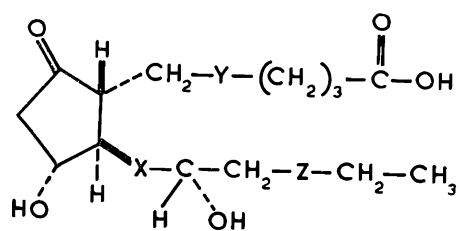
WZÓR 2

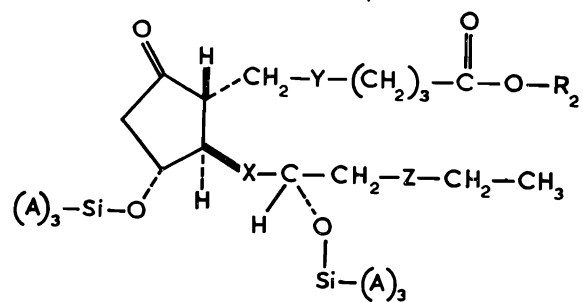
WZÓR 3

WZOR 4

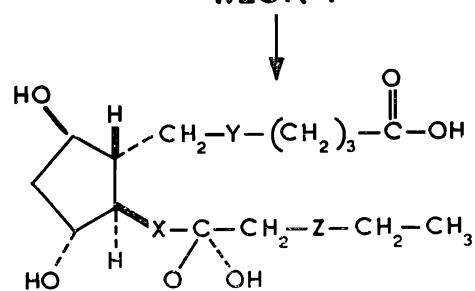
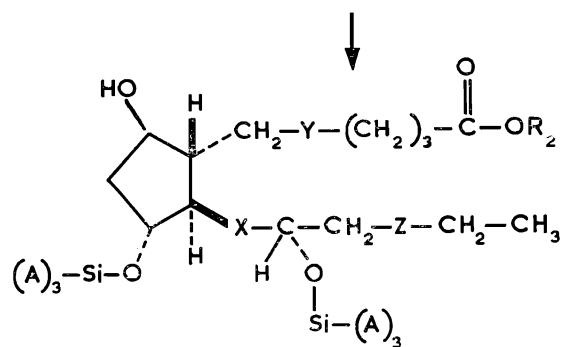

WZOR 5

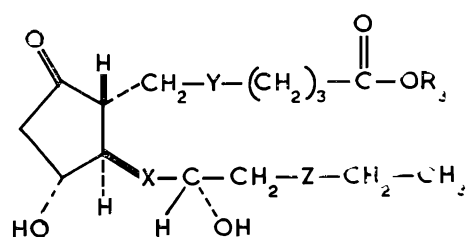

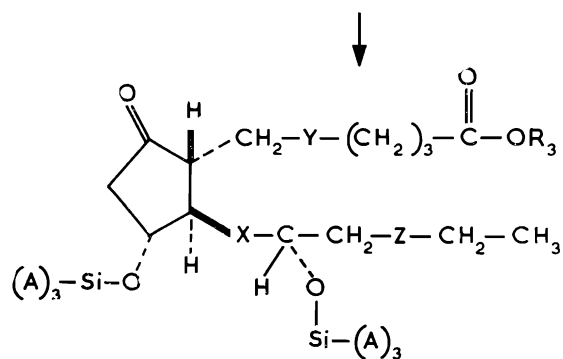
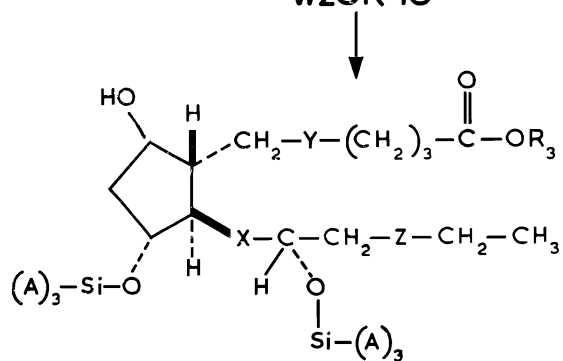
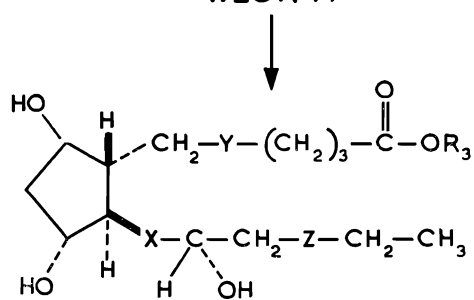
WZOR 6

SCHEMAT 1

WZÓR 10**WZÓR 11****WZÓR 12****SCHEMAT 2**